ROMA SAPIENZA

Conf. dr. arh. Daniel Comşa

dancomsa@yahoo.com

UNIVERSITATEA SAPIENZA

ROMA, ITALIA

04/2019 - 05/2019

#CONCURS #PAVILION #EDUCATIE #ECHIPA

1. STRUCTURA ORGANIZAȚIONALĂ

Departamentul de Arhitectură și Proiecte DIAP în care am activat pe parcursul întregii perioade 15 aprilie - 15 mai 2019 este un departament extrem de puternic, organizat piramidal cu câțiva profesori, puțini conferențieri și foarte mulți cercetători cu foarte multă experiență didactică și practică sau de cercetare. Studenții de la doctorat alături de cercetători asociați pe o perioadă determinată ajută activitățile didactice ale departamentului.

Departamentul este organizat în mai multe laboratoare care asigură activitatea de atelier și partea teoretică deopotrivă. Departamentul se ocupă și de cele 3 școli doctorale, fiind prezent în toate activitățile facultății.

Activitățile didactice se desfășoară în mai multe clădiri răspândite la scara orașului, circa 4 sedii diferite, dar doar clădirile acestui departament au poziții centrale fie într-un palat din Piazza Borghese cu scara de marmură impresionantă, dar cu spații de învățământ nepractice și destul de prăfuite, fie în Valle Giulia unde spațiile sunt practice dar insuficiente, fie în Via Gianturco, unde întreg sediul este impropriu și destul de prost întreținut, ceea ce pare uimitor având în vedere că ultimul nivel este rezervat decanatului.

Fig. 1. La intrarea în universitate, se poate observa afișul care anunță workshop-ul pe care urma să-l fac cu studenții în prima zi de stagi, ocazie cu care am susținut 2 conferințe

Fig. 2. Pe terasa decanatului împreună cu Alessandra Cappana și decanul Facultății, Anna Maria Giovanale.

Fig. 3. Conferință la începutul perioadei

Fig. 4. Pe terasa clădirii principale a departamentului DIAP împreună cu Alessandra Cappana și Dina Nencini, coordonator al școlii doctorale

Istoria relativ recentă din ultimii 50 de ani a Facultății de Arhitectură, marcată de divizare și reîntregire, a lăsat urme resimțite în egală măsură de oameni și de fondul construit.

Concursurile pe post sunt extrem de serioase și necesită pentru fiecare poziție o abilitare care certifică posibilitatea de a participa la concurs. Competiția este acerbă, câte 4 -5 candidați pe post, iar posturile se scot la concurs extrem de rar.

Salariul de cercetător - echivalentul lectorului de la noi este de cca. 1700 euro, iar treapta superioară are cca. 500 de euro în plus. Cercetătorul este șef de atelier și de activități didactice, deoarece pot exista momente când are de predat ore teoretice.

2. ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Activitățile didactice de tipul atelierului numite aici „laboratoare” pot reuni de la cca. 6 studenți la 60 sau mai mulți.

Housing lab - atelier pentru anul 3, care studiază probleme de locuire, are un număr de 100 de studenți, doi îndrumători principali, doctoranzi și alți arhitecți asociați proiectului, invitați de către titularii de curs, mai mult sau mai puțin cu plată.

Un alt atelier/ laborator la care am activat în această perioadă, workshop internațional în prima lui parte, are în vedere proiectul de diplomă pentru Bachelor. Mi se pare uimitor că, deși a avut doar 6 sau 7 studenți, întreaga organizare a cuprins 6 prelegeri, un colectiv de îndrumare internațional cu 3 membri. Proiectul s-a finalizat la mijlocul lunii iulie, această prima parte adresându-se studenților anului 3.

Un alt atelier la care am avut acces destul de puțin se adresa anului 4 și studia o serie de clădiri de învățământ destul de ample, de la învățământul primar până la cel liceal, sub îndrumarea unui conferențiar și a trei doctoranzi.

Activitatea în care am fost implicat pe durata întregii perioade a fost un Workshop internațional pentru doctoranzi pe care l-am îndrumat singur cu ajutorul organizațional al Alessandrei Cappana și al Dinei Nenchini.

Workshop-ul a avut tema „Pavilionul României pentru Expo Dubai 2020” și a încercat și o serie de repere teoretice despre cum ar trebui proiectat un astfel de pavilion național și o parte practică de propuneri.

Programul a început cu două conferințe, una despre expozițiile mondiale și una despre pavilionul României de-a lungul timpului la aceste evenimente încercând să familiarizeze audiența cu problematica specifică a unei expoziții mondiale de o astfel de anvergură și să ilustreze prezențele românești de-a lungul celor 150 de ani.

Workshop-ul a început cu o discuție despre interesul participanților într-un astfel de workshop care, pe lângă posibilitatea de a participa la concursul ce urmează să se lanseze pentru realizarea pavilionului ar putea să aibă și teme de cercetare doctorale conexe care ar putea fi identificate și folosite. Studiarea tematicii propuse pentru Dubai 2020 a fost un prim pas în familiarizarea cu un nou tip de program.

Metodologia propusa a avut ca pas următor studierea unei astfel de competiții și discutarea rezultatelor pentru identificarea unor exemple utile dar și a unor variante mai bune decât cea câștigătoare dacă este cazul.

Un alt pas teoretic a fost discutarea unui pavilion pe care fiecare îl considera cel mai bun sau a unor pavilioane interesante ca interior, imagine exterioară și identificarea a 5 criterii în funcție de care a fost făcută alegerea.

Cel de-al treilea pas a fost identificarea unor specificități naționale ale României, a unor simboluri sau a unor teme care ar putea fi discutate/expuse într-un astfel de pavilion.

Discuțiile rezultate în urma acestui demers au fost extrem de interesante atât pentru studenți cât și pentru definirea unor soluții.

Un alt scop al acestui exercițiu cu studenții a fost participarea efectivă la concursul pentru realizarea pavilionului. Descrierea în extenso a workshop-ului și a participării la concurs, precum și o analiză a concursului au fost prezentate în cadrul articolului *Vision versus reality in the designing process of the Romanian Pavilion for Dubai Expo 2020* (2019), <https://irp-cdn.multiscreensite.com/d6c110f8/files/uploaded/1st%20ICONA%2019%20Book%20of%20Abstract%20II.pdf>

Fig. 5. Proiectele prezentate de studenți la finalul workshop-ului

Fig. 6. Prezentare de final de workshop

3. CONCLUZII

Colaborările internaționale dintre universitățile noastre au fost bune de-a lungul timpului, iar în urma acestui stagiu am reușit o creștere a implicării cadrelor didactice în deplasări internaționale cu participări la sesiunile de diplome internaționale și viitoare stagii care se vor desfășura și în alte departamente pentru a deschide noi perspective pentru toate departamentele universității noastre.

Câștigul acestei experiențe din punct de vedere personal este fantastic, iar dezvoltarea didactică ulterioară, pentru studenții cu care voi lucra și pentru departamentul în care activez vor avea o evoluție pozitivă în timp.

Rezultatele workshop-ului au fost diseminate într-o conferință internațională ICONA în Decembrie 2019, care a avut loc tot la Roma în cadrul aceluiași departament <https://www.iconaconference.com/>; ca urmare a acestui stagiu și a faptului că am devenit cunoscut în departament, am avut privilegiul de a fi în comitetul onorific al conferinței alături de cele mai mari nume ale arhitecturii internaționale.